БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.6

DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.63-20>**Бурова Т.А.**доктор економічних наук, професор
директор аудиторської фірми «Плато-Аудит»**Burova Tatyana**Doctor of Economics, Professor
Director of the Audit Firm «Plato-Audit»

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ПЕРЕВІРКИ І ДІАГНОСТИКИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Бурова Т.А. Методичні прийоми перевірки і діагностики в умовах фінансового моніторингу. Стратегія забезпечення економічної стійкості суб'єкта господарювання в ринкових умовах, в умовах нестабільного середовища передбачає проведення моніторингу його діяльності. У статті описано основні напрями вдосконалення стратегії забезпечення економічної стійкості підприємства на основі процесу проведення моніторингу і діагностики підприємств. Визначено особливості та зміни в чинних нормативних документах про фінансовий моніторинг запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, а також дій, спрямованих на маскування незаконного походження таких доходів: система та суб'єкти первинного фінансового моніторингу, застосування ризик-орієнтованого підходу, перелік операцій, які підпадають під перевірку, удосконалення процедури фінмоніторингу відповідно до стандартів, установлених європейськими і світовими нормами, порядок процедури «заморожування» активів клієнта.

Ключові слова: методичні прийоми, аудит, фінансовий моніторинг, доходи, суб'єкти первинного моніторингу, економічна стійкість, діагностика.

Бурова Т.А. Методические приемы проверки и диагностики в условиях финансового мониторинга. Стратегия обеспечения экономической стабильности субъекта хозяйствования в рыночных условиях, условиях нестабильных процессов предусматривает проведение мониторинга его деятельности. В статье описаны основные пути совершенствования стратегии экономической стабильности на основе проведения мониторинга и диагностики предприятий. Изучены особенности и изменения в действующих нормативных документах по финансовому мониторингу, противодействию легализации доходов, полученных противоправным путем, а также действиям, направленным на сокрытие доходов, незаконное их получение, система и субъекты первичного финансового мониторинга, использования риск-ориентированного подхода; проанализирован перечень операций, которые подлежат проверке, усовершенствованы процедуры финмониторинга в соответствии со стандартами, установленными европейскими и мировыми нормами, порядок «замораживания» активов клиента.

Ключевые слова: методические приемы, финансовый мониторинг, доходы, объекты первичного мониторинга, экономическая стабильность, диагностика.

Burova Tatyana. Methodical methods of inspection and diagnostics in the conditions of financial monitoring. The strategy of ensuring the economic stability of the business entity in market conditions, in an unstable environment provides for monitoring of its activities. The article describes the names of scientists of scientific works who have developed the methodological basis of the organization of audit, methods of verification, the main directions of improving the strategy of economic stability of the enterprise based on the process of monitoring and diagnostics of enterprises, developed meaningful blocks of problematic issues, analyzed the factors influencing the sustainability of enterprises in terms of full legalization of income and expenses, certain risks to prevent negative impact. on the implementation of enterprise development strategy. The article is devoted to the study of methodological methods of organization and verification of economic activity of enterprises in the system of financial monitoring. Peculiarities and changes in the current normative documents on financial monitoring of prevention and counteraction to legalization of proceeds from crime, as well as actions aimed at masking the illegal origin of such proceeds are identified: system and subjects of primary financial monitoring, application of risk-oriented approach, analyzed a list of transactions that are subject to inspection, improvement of the financial monitoring procedure, bringing in line with the standards established by European and international standards, the procedure for the procedure of "freezing" the client's assets. The characteristic of the dialectical method of research of the audit

firm of economic activity of the enterprise, within which inductive and deductive methods of audit organization in modern conditions are used, the research of separate methodical forms of verification at use of financial monitoring in Ukraine before full legalization of incomes and expenses by business entities. The system of measures to combat money laundering will provide ongoing control over business transactions and management decisions in order to make optimal use of existing opportunities to assess the weaknesses of enterprises and eliminate problematic issues.

Key words: methodical methods, audit, financial monitoring, income, subjects of primary monitoring, economic stability, diagnostics.

Постановка проблеми. Інтенсивність сучасних прагнень українських підприємств до міжнародної інтеграції сприяє активному розвитку форм бізнесу. Ефективне функціонування цих підприємств визначається дієвістю інструментарію управління їх економікою, а також моніторингом діяльності з боку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретичних та практичних основ сутності, структури, змісту методичних прийомів організації і перевірки сучасних підприємств мають місце у працях багатьох науковців: Ф.Ф. Бутинця, А. Бравермана, І.Є. Давидовича, О.В. Добровольської, Л.П. Кулаковської, М.В. Кужельного, М.М. Коцупатрого, М.О. Малишкіна, С.М. Петренко та ін.

У наукових працях указаних учених розроблено методологічний базис організації аудиту, прийомів перевірки. Однак в умовах прийняття нових законодавчо-нормативних документів в Україні, наприклад про фінансовий моніторинг протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, а також дій, спрямованих на приховання незаконного походження таких доходів, можна стверджувати про необхідність дослідження сутності та характерних особливостей моніторингово-діагностичних прийомів суб'єкта господарювання.

Формулювання завдання дослідження. Метою статті є дослідження методичних прийомів організації і перевірки підприємств та особливості їх використання в умовах системи фінансового моніторингу в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Із 28 квітня 2020 р. набрав чинності Закон України «Про запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 № 361-IX, який спрямований на захист прав та законних інтересів громадян, суспільства і держави, забезпечення національної безпеки шляхом визначення правового механізму, імплементації в законодавство України вимог Директиви (ЄС) 2015/849 Європейського парламенту та Ради «Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму», Регламенту (ЄС) 2015/847 «Про інформацію, що супроводжує перекази» [1].

Законом України визначено низку змін в законодавстві [1, р. III]:

а) вказано нові вимоги щодо інформації про ініціатора та одержувача коштів;

б) збільшується поріг для фінансових операцій, про які суб'єкти первинного фінансового моніторингу зобов'язані інформувати Держфінмоніторинг;

в) установлена основа для здійснення дистанційної верифікації клієнтів;

г) удосконалюється процедура визначення кінцевих бенефіціарних власників;

г) розроблено механізм регулювання обігу віртуальних активів;

д) збільшується кількість суб'єктів первинного фінмоніторингу (СПФМ). Наприклад, окрім банків, страховиків, професійних учасників фондового ринку, включено спеціально визначені суб'єкти фінансового моніторингу: аудитори, бухгалтери, нотаріуси, адвокати та ін.

Тому аудиторські фірми повинні ретельно перевіряти операції, які підпадають під фінмоніторинг. Це операції, граничний поріг яких – зі 150 тис грн до 400 тис грн (окрім азартних ігор) за наявності таких ознак:

а) операції з переказу коштів за кордон (у т. ч. в офшори);

б) фінансові операції з готівкою;

в) фіноперації з пов'язаними з ними осіб;

г) операції між учасниками, однією зі сторін в яких є особа, що має місце реєстрації/проживання/місцезнаходження в державі, яка не виконує рекомендації міжнародних організацій щодо боротьби з відмиванням доходів та фінансуванням тероризму [1].

Позитивним чинником є зменшення звітів аудиторів Держфінмоніторингу по невеликих операціях.

Однак фінансовому моніторингу підлягають і підозрілі операції, по яких є достатнього підстав, інформації, що вони є результатом злочинної діяльності суб'єкта господарювання.

Даний Закон значно удосконалює процедуру фінансового моніторингу та приводить її у відповідність зі стандартами, встановленими європейськими і світовими нормами, зокрема з рекомендаціями FATF, нормами 4-ї Директиви (ЄС) 2015/849 «Про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання коштів та фінансування тероризму» і Регламентом (ЄС) 2015/847 «Про інформацію, що супроводжує грошові перекази».

Поняття «моніторинг» різними науковцями (від лат. monitor – застережний) трактується як метод дослідження об'єкта, що припускає його вистежування і контроль його діяльності (функціонування) з метою прогнозування. Отже, моніторинг – це спеціальне організоване систематичне та безперервне спостереження за станом об'єкта та оперативна його оцінка. Під час проведення моніторингу і діагностики підприємства необхідно врахувати галузеві особливості підприємства, його стратегію.

Розроблення стратегії моніторингу і діагностики діяльності підприємства має бути безпосередньо орієнтовано на роботу в умовах складного, динамічного і нечіткого середовища, в якому стратегія має бути компромісом між багатьма протилежними цілями: необхідністю забезпечити ефективність функціонування сьогодні з одночасним формуванням потенціалу для

розвитку в майбутньому, розширення обсягів виробництва з одночасним підвищенням продукції, одночасне забезпечення конкурентних переваг і на вітчизняному, і на міжнародному ринках тощо [2].

До основних напрямів забезпечення економічності стійкості підприємства, особливо в умовах фінансового моніторингу, варто віднести: удосконалення організаційно-економічного механізму функціонування підприємства, формування матеріально-технічної бази, застосування економічного потенціалу підприємства, розроблення й освоєння ефективних технологій, оптимізацію поведінки підприємства на ринку до легалізації отриманих усіх доходів [3].

Відповідно до функціонального призначення, стратегія моніторингу і діагностики діяльності підприємств має складатися з декількох змістовних блоків. У першому блоці виділяють дві-три головні проблеми, що зумовлюють характер і напрями забезпечення економічної стійкості підприємства в умовах нестабільного середовища. Потім формують «дерево цілей» забезпечення економічної стійкості підприємства, спрямоване на вирішення перспективних проблем, ставляться конкретні завдання, орієнтовані на досягнення цих цілей. Завдання формують окремо за кожною з функціональних сфер діяльності підприємства: господарською, фінансовою, маркетинговою, кадровою тощо.

Логічним завершенням цільового блоку є формування збалансованої системи цілей ближньої і віддаленої перспективи. У цьому закладено основу врахування специфіки підприємства, оцінки необхідних для досягнення мети ресурсів. У другому блоці формування стратегії забезпечення економічної стійкості необхідно врахувати зовнішні чинники, які найбільшою мірою чинять вплив на вибір варіантів функціонування підприємств у довгостроковій перспективі за повної легалізації доходів. У цьому ж блоці слід докладно розглядати галузеву структуру підприємства, його економічний потенціал, динамічні якості, конкурентні переваги і недоліки. Під час оцінки потрібно враховувати й ефективне його функціонування в сьогоденні та поступальний розвиток у майбутньому. Для аналізу зовнішнього середовища підприємства можна використовувати інструменти стратегічного аналізу (SWOT-аналіз, аналіз галузевого портфеля і профілю конкурентних переваг підприємства). Для оцінки зовнішніх загроз і можливості реагування на них із боку менеджменту підприємства пропонуємо використовувати експертні оцінки різних чинників з установленням за кожним із них можливості впливу й ухилення з боку підприємства [2].

Розроблення стратегії забезпечення економічної стійкості підприємства принципово залежить від характеру середовища, в якому воно функціонує. Процес формування стратегії забезпечення економічної стійкості підприємства є багатоваріантним за рахунок неоднорідного за характером і нерівномірного за силою впливу чинників, що зумовлюють діяльність підприємства у цій галузі. При цьому навіть для підприємств одного роду діяльності вплив, який може справити кожен із чинників на процес стратегічного управління, неоднаковий, тому необхідно ретельне дослідження з подальшою систематизацією всіх чинників (зовнішніх і внутрішніх), які можуть вплинути

на рівень економічної стійкості підприємства, з використанням моніторингової системи показників.

Аналіз чинників, що чинять вплив на економічну стійкість підприємства, показує, що вони мають різні сфери формування, по-різному чинять вплив на стійкість підприємства, дію одних факторів можна спрогнозувати і передбачити, а інших – не можна. Незважаючи на це, всі чинники є взаємопов'язаними та з'являються через протиріччя у розвитку суспільства та економіки. Чинники, що загрожують стійкості підприємства, є наслідком існуючих протиріч, що беруть початок як усередині підприємства, так і зовні. Сьогодні підприємства недостатньо інтегровані в ринкове середовище і сприятливі до чинників конкурентної боротьби, дія цих факторів ще досить складно передбачувана. З огляду на це, загрози підприємству, особливо в умовах фінансового моніторингу, мають бути оцінені за критерієм утрати керованості зміни рівня економічної стійкості, які виникають унаслідок впливу цих чинників [2].

Діяльність будь-якого підприємства, як свідчить практика, являє собою комплекс взаємозалежних фінансово-економічних процесів, що залежать від численних і різноманітних чинників, в основу класифікації яких покладено різні ознаки. Відштовхуючись від обставини, що підприємство по-різному може впливати на внутрішнє та зовнішнє середовище свого функціонування, найбільш важливим є розподіл чинників за ознакою належності до досліджуваного об'єкта на екзогенні та ендогенні (зовнішні та внутрішні). На результат дії екзогенних чинників підприємство не може впливати зовсім або може впливати незначною мірою. На відміну від зовнішніх на ендогенні чинники підприємство може впливати, бо вони з'являються внаслідок функціонування підприємства і підконтрольні йому, що дасть змогу своєчасно проконтролювати весь обсяг доходів і витрат [2].

Автором проведено детальний аналіз зовнішніх і внутрішніх причин зниження, а іноді й утрати ефективності функціонування підприємств. Найбільш різноманітні сьогодні зовнішні чинники, що виникають із протиріч у розвитку економіки і суспільства. Їх різноманітність зумовило побудову класифікації чинників, що складається з кількох основних груп, які містять, своєю чергою, вплив більш конкретного змісту. У контексті поставлених у роботі завдань доцільною є така декомпозиція різних чинників зовнішнього середовища підприємства, яка дала змогу більш детально досліджувати різні аспекти впливу окремих факторів на обсяг доходів і пошуку найбільш ефективних методів компенсації негативних впливів, що призводять до втрати його економічної стійкості, особливо в умовах фінансового моніторингу.

З огляду на специфічні особливості об'єктів дослідження, пропонуємо оцінювати товар і діяльність із його виробництва на основі такого набору характеристик: споживчі властивості, ціна, обсяг реалізації, патентна захищеність, конкурентоспроможність, асортимент, реклама, способи доведення до споживачів, технологія виробництва (реалізації), доступність ресурсів, представлення інформації про доходи, одержані злочинним шляхом.

Аналіз показників діяльності, цілей і стратегії конкурентів – найважливіший етап дослідження ста-

новища підприємства на ринку. Без поглибленого вивчення особливостей і характеру стратегії найбільших конкурентів неможливо оцінити їхню дію на ринку збуту, ступень дестабілізуючого впливу на різні аспекти функціонування підприємства. Спрогнозувати поведінку конкурентів можливо на основі вивчення фінансових результатів діяльності конкурентів, їхньої стратегії, методів управління, збутової політики, технологій виробництва.

Стратегії розвитку властиві певні ризики, на запобігання негативного впливу яких, перш за все, варто звернути увагу під час реалізації стратегії. До чинників негативного впливу протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, належать: неадекватність зовнішнім умовам розвитку ринків; утрата контролю над ризиками; зниження показників ефективності діяльності (прибутковості на гривню активів і капіталу, продуктивності праці); можливість утрат через погіршення якості активів унаслідок швидкого зростання; надлишкове інвестування, його низька ефективність; неадекватність структури компанії потенційним масштабам; зниження керованості [2].

Стратегія стабілізації відповідає становищу більшості вітчизняних компаній, їх адаптаційній ідеології. Вона зосереджує зусилля на обмеженні ризиків, пов'язаних із розвитком, на поліпшенні роботи з партнерами. Найчастіше концепція моніторингу і діагностики діяльності підприємств пов'язана з антикризовими заходами, коли виникають проблеми не тільки адаптації, а й виживання підприємства. Зазвичай у цих умовах здійснюється концепція потенціалу підприємства, консолідація активів, припинення фінансування розвитку. Ризики, пов'язані із цією стратегією, зводяться переважно до можливості захоплення конкурентами, до втрати позицій на ринку, зменшення капіталу, відсутності інвестицій у технології, демотивації співробітників, зривів у відносинах із партнерами [2].

Оскільки Закон України про фінансовий моніторинг був прийнятий на виконання вимог і з метою гармонізації законодавства України до міжнародних стандартів у сфері фінансового моніторингу, у Законі про фінансовий моніторинг було введено поняття «належна перевірка», яка включає у себе:

- 1) ідентифікацію та верифікацію клієнта;
- 2) встановлення кінцевого бенефіціарного власника клієнта;
- 3) визначення мети і характеру майбутніх ділових відносин або проведення фінансової операції;
- 4) проведення на постійній основі моніторингу ділових відносин і фінансових операцій клієнта, здійснюваних у процесі таких відносин, на предмет відповідності таких фінансових операцій наявній у СПФМ інформації про клієнта, його діяльність та ризик (у тому числі за необхідності про джерело коштів, пов'язаних із фінансовими операціями);
- 5) забезпечення документів та інформації про клієнта [1].

Додатково залежно від ступеня ризику суб'єкта первинного фінансового моніторингу можливо застосовувати спрощені заходи незалежної перевірки в разі низького ризику, що, зокрема, може передбачати зменшення частоти й обсягу дій із моніторингу ділових відносин і збору додаткової інформації або, навпаки, за високого ризику – посилені заходи незалежної перевірки.

Закон України про фінансовий моніторинг передбачає порядок застосування процедури «заморожування» активів, тобто заборона на здійснення переказу, конвертація, розміщення, рух активів, пов'язаних із тероризмом та його фінансуванням, поширенням зброї масового знищення і його фінансуванням, на основі резолюцій Ради Безпеки ООН рішень іноземних держав, суду. При цьому Закон України надає клієнту можливість отримати інформацію про заморожування його активів у той же день, що значно вдосконалює процедуру доступу клієнтів до інформації.

Суб'єкт первинного фінансового моніторингу – аудиторська фірма зобов'язана здійснювати ризик-орієнтований підхід до видів діяльності, документувати їх результати, підтримувати інформацію щодо оцінки ризиків, своїх клієнтів.

Згідно із Законом України, суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний стати на облік у спеціально уповноваженому органі та повідомляти про призначення чи звільнення відповідного працівника, зміну інформації про даного суб'єкта, забезпечувати організацію та проведення первинного фінансового моніторингу, що дасть змогу виявляти порогові та підозрілі фінансові операції, здійснювати належну перевірку нових клієнтів та ін. [1, ст. 8].

В основі досліджень господарської діяльності підприємств аудиторами використовується діалектичний метод, у межах якого є індуктивний та дедуктивний прийоми. За першого прийому аналіз операцій, процесів проводять від часткового до загального, за другого, навпаки, – від загального до часткового. В умовах фінансового моніторингу, на нашу думку, доцільно активно використовувати аудиторською фірмою індуктивний метод, який дасть змогу зосереджувати явища з високим ступенем ризикових операцій. При цьому аудит окремих операцій, виявлення відхилення від чинних нормативних документів дадуть змогу швидше сформулювати інформацію до складання аудиторського звіту по підприємству в цілому [4].

На практиці аудиторською фірмою використовують різні методичні прийоми організації та перевірки (табл. 1).

Найбільший ефект застосування всіх методичних прийомів організації аудиту буде у разі використання комп'ютерної техніки. За вибіркової перевірки передбачається аудит окремих частин інформації, які дають змогу отримати аудиторський доказ і поширити їх дієвість на всю сукупність даних. При цьому вибірка інформації повинна бути репрезентативною і відповідати всім ознакам генеральної сукупності, що дасть змогу з найменшими затратами проконтролювати достовірність і законність показників обліку та звітності.

Таблиця 1

Групування методичних прийомів організації і перевірки підприємств

Методичні прийоми	
Організації	Перевірки
Вибірковий	Документальна
Суцільний	Фактична
Аналітичний	Тестування
Комбінований	Зустрічна
	Обстеження та інші

Якщо під час проведення даного прийому організації аудиту буде виявлено багато порушень або помилок у фінансовому управлінському обліку під час складання звітності клієнта, то необхідно провести суцільну перевірку. Наприклад, вибірковою перевіркою встановлено заниження сплати податків і зборів у бюджет, нарахування й утримання платежів із заробітної плати робітників, велика кредиторська заборгованість постачальникам та підрядникам та інші, то використовують суцільний метод перевірки всіх розрахункових операцій.

Під час суцільної перевірки проводиться моніторинг усіх господарських процесів, операцій за перевіреним періодом. Ступень ризику невиявлених помилок, шахрайство при цьому зводяться до мінімуму, однак потребують дуже великих трудових і матеріальних витрат.

Аналітична перевірка передбачає проведення аналізу фінансових показників ліквідності підприємства, його платоспроможності, фінансового стану та ін. Комбінована перевірка поєднує вибірку, суцільну й аналітичну, що дає змогу аудитору підвищити якість, скоротити час проведення, не збільшуючи аудиторський ризик.

В умовах використання фінансового моніторингу аудиторів доцільно використовувати ті методичні прийоми перевірки, які якісно контролюють переважно грошові і розрахункові операції. До них можна віднести: а) фактичну – перевірка кількісного й якіс-

ного стану об'єктів шляхом огляду, перерахунку, обстеження, лабораторного аналізу, експертизи, спеціальних та зустрічних перевірок; б) документовану, яка полягає у візуальній перевірці правильності записів, виявленні виправлень, підчисток, достовірності підписів посадових осіб; арифметичній перевірці документів, установленні законності й доцільності господарських операцій, правильності відображення їх в обліку і звітності.

Кожна аудиторська фірма самостійно вибирає види і послідовність методів перевірки залежно від організаційних і технологічних особливостей діяльності клієнта й умов договірних відносин [5].

Висновки. Таким чином, результатом дослідження методичних прийомів організації моніторингу і діагностики підприємств в умовах чинних нормативних документів про запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, є вивчення концепції змін законодавства, суб'єктів первинного фінансового моніторингу, застосування спрощених заходів незалежної перевірки, удосконалення напрямів забезпечення економічної стійкості підприємств, прийомів організації аудиту.

Система заходів протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, дасть змогу забезпечити поточний контроль над господарськими операціями та прийняття управлінських рішень із метою оптимального використання існуючих можливостей оцінки слабких сторін підприємств, усунення проблемних питань.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 № 361-IX.
2. Бурова Т.А. Стратегія забезпечення економічної стійкості підприємства. *Формування ринкових відносин*. 2014. Вип. 1(152). С. 73–76.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення: 02.02.2021).
4. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 07.06.2019 № 01-01-21/285.
5. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2016–2017 рр. Ч. 1, 2. Київ: МФА і АПУ, 2017. 1250 с.

References:

1. Law of Ukraine "On Prevention and Counteraction to Legalization (Laundering) of Proceeds from Crime, Financing of Terrorism and Financing of Proliferation of Weapons of Mass Destruction" 06.12.2019 № 361-IX (accessed 12 January 2021).
2. Burova T.A. (2014) Strategy for ensuring the economic stability of the enterprise. *Collection of sciences. Formation of market relations*, vol. 1 (152), pp. 73–76.
3. Regulation (standard) of accounting 15 "Income": Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 29.11.1999 № 290. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (accessed 02 February 2021).
4. Law of Ukraine "On audit of financial statements i audit activities" dated 07.06.2019 N 01-01-21/285 (accessed 05 February 2021).
5. International standards of quality control, audit, review, other assurance and related services: edition 2016-2017, Part 1, 2. Kyiv: MFA i UBA, 2017. 1250 p.